

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 489/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť MVDr. E. Ž., H., zastúpeného advokátom JUDr. T. M., K., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15 Co 67/2010 zo 17. decembra 2010 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 29/2012 z 29. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MVDr. E. Ž. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2013 doručená sťažnosť MVDr. E. Ž., H. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len

„krajský súd“) sp. zn. 15 Co 67/2010 zo 17. decembra 2010 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 29/2012 z 29. januára 2013.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Sťažovateľ v rámci reštitučných nárokov, požiadal dňa 18. 9. 1991 Mesto H. o vydanie nehnuteľnosti... zapísaných v pozemkovoknižnej vložke č... Katastrálneho územia H.

Po tom, čo mesto H. odmietlo vydať nehnuteľnosti, sťažovateľ sa domáhal žalobou na Okresnom súd Svidník...

Okresný súd Svidník žalobe rozsudkom zo dňa 25. januára 2010 vyhovel a prikázal vydať nehnuteľnosti, sťažovateľovi tak ako sú zakreslené na geometrickom pláne...

V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku Okresného súdu odvolanie žalovaný. Žalovaný namietal nesprávne právne posúdenie veci. ...

Krajský súd v Prešove na odvolanie rozsudkom zo 17. decembra 2010 sp. zn. 15 Co 67/2010 napadnutý rozsudok Okresného súdu v Humennom vo vyhovujúcom výroku zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. ...

Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove napadol žalobca v 1. rade dovolaním z 24. decembra 2010. Dovolateľ mal za to, že Krajský súd v Prešove nesprávne právne posúdil zistený skutkový stav...

Najvyšší sud Slovenskej republiky, preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu v 1. rade nie je dôvodné a dovolanie zamietol.“

Sťažovateľ ani pred krajským súdom a ani pred najvyšším súdom nenamietal porušenie konkrétnych procesných práv, ale spôsob výkladu a použitia označených ustanovení zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 87/1991 Zb.“). Podstata rozdielných názorov sťažovateľa na jednej strane a krajského súdu a najvyššieho súdu na strane druhej sa týkala odpovede na otázku, či vyvlastnené nehnuteľnosti slúžili na cieľ, pre naplnenie ktorého k vyvlastneniu došlo. Podľa okresného súdu nebol účel vyvlastnenia naplnený, pretože tak projektová úloha, ako aj terajší stav potvrdzujú, že nehnuteľnosti, vydania ktorých sa sťažovateľ domáha, neboli zastavané v súlade s účelom vyvlastnenia. Na rozdiel od toho krajský súd

konštatoval, že keďže požadované nehnuteľnosti sa nachádzajú „na území Sídlička III v H... bol nepochybne splnený účel vyvlastnenia – komplexnej výstavby sídlička III“, pričom podľa krajského súdu je „naplnenie zámeru vyvlastnenia dotknutých nehnuteľností splnené aj tým, že dotknuté nehnuteľnosti mali slúžiť ako verejné priestranstvo pre obyvateľov Sídlička III“.

Najvyšší súd ako súd dovolací skonštatoval, že sťažovateľ krajskému súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci [§ 241 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku]. V okolnostiach prípadu najvyšší súd predovšetkým skúmal, či bol naplnený účel vyvlastnenia, t. j. či vyvlastnená vec existuje a slúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená. Keďže vo „*vyvlastňovacom rozhodnutí Mestského národného výboru v H. z 19. mája 1971 číslo: Výst. - 1250/337/1971, je uvedené, že Mestský národný výbor predmetné nehnuteľnosti vyvlastnil pre investičnú výstavbu Sídlička III. v H., ktoré bolo predmetom plánu výstavby v roku 1971*“, podľa najvyššieho súdu treba vychádzať z toho, že vyvlastňovacie rozhodnutie definuje účel vyvlastnenia veľmi všeobecne ako investičnú výstavbu. Najvyšší súd sa ďalej zaoberal definíciou pojmu „*sídličko*“ a dospel k záveru, že sídličko treba chápať ako „*celok zahŕňajúci nielen obytné objekty, objekty občianskej a technickej vybavenosti ale aj plochy nachádzajúce sa medzi týmito objektmi ak v rámci sídlička plnia nejakú konkrétnu funkciu*“, pričom „*nie je nijak prekvapivé že jednotlivé funkcie pozemkov funkčne nadväzujúcich na bytové komplexy sa v priebehu času menia*“. Podľa najvyššieho súdu preto „*predmetné nehnuteľnosti boli využité pre výstavbu Sídlička III. v H.*“ a nehnuteľnosti, ako aj na nich postavené objekty „*slúžia komplexnému využívaniu sídlička jeho obyvateľmi, sú objektmi občianskej a technickej vybavenosti sídlička, teda účel pre ktorý boli vyvlastnené bol naplnený a preto nemôžu byť predmetom vydania*“. V dôsledku toho bolo dovolanie sťažovateľa ako nedôvodné zamietnuté.

Odvolávajúc sa na judikatúru ústavného súdu, sťažovateľ takýto výklad najvyššieho súdu považoval za svojvoľný (III. ÚS 85/09), arbitrárny a zjavne neodôvodnený (IV. ÚS 115/03), ako aj ústavne nekonformný (III. ÚS 349/09). Ako už bolo uvedené, podstata sťažnosti sťažovateľa spočívala v tom, že podľa jeho názoru pozemky, ktoré mu boli vyvlastnené, neboli využité na predpokladaný účel vyvlastnenia, zatiaľ čo krajský súd a najvyšší súd dospeli k záveru, že na tento účel použité boli. Tým, že krajský súd a najvyšší

súd v tejto otázke zaujali názor odlišný od názoru sťažovateľa, mali porušiť jeho základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe dôvodov uvedených v sťažnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 15 Co 67/2010 zo dňa 17. 12. 2010 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Cdo 29/2012, zo dňa 29. 1. 2013 porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 15 Co 67/2010 zo dňa 17. 12. 2010 z a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Cdo 29/2012, zo dňa 29. 1. 2013 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie Krajskému súdu v Košiciach.

4. Krajský súd v Prešove a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinní uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške, ktorá bude vyčíslená v písomnom vyhotovení nálezu do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na účet jej právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd podľa ústavy alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Podľa uvedených kritérií preto ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu sp. zn. 15 Co 67/2010 zo 17. decembra 2010

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý limituje právomoc ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach tak, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva na ústavnom súde iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy použitím dostupných a účinných prostriedkov právnej nápravy.

Ústavný súd vychádzal z toho, že vo veci sťažovateľa rozhodoval ako odvolací súd krajský súd, pričom jeho rozsudok napadol sťažovateľ dovolaním na najvyššom súde. Najvyšší súd po zistení, že ide o rozsudok, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 241 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa nie je dôvodné. V dôsledku toho bola námietka porušenia základných práv označených sťažovateľom uplatniteľná v systéme všeobecného súdnictva na základe dostupného a účinného právneho prostriedku nápravy.

Ústavný súd preto uvádza, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie rozsudku krajského súdu, pretože to bolo v právomoci najvyššieho súdu v rámci dovolacieho konania začatého na základe podnetu samotného sťažovateľa. Neúspech v odvolacom konaní nie je dôvodom na začatie konania o ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti rozhodnutiu krajského súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 29/2012 z 29. januára 2013

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd zohľadnil, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V dôsledku toho nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, a ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu súd vyvodil. Úlohou ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti nie je ani podávanie výkladu právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v konkrétnom prípade aplikoval. Za výklad a aplikáciu zákonov je zodpovedný výlučne všeobecný súd, pričom ústavný súd sa obmedzuje na zistenie, či uskutočnený výklad je ústavne akceptovateľný a nie je popretím účelu, podstaty a zmyslu použitého predpisu. Z tohto dôvodu sa úloha ústavného súdu obmedzuje len na kontrolu zlučiteľnosti účinkov podaného výkladu a aplikácie zákonov

všeobecným súdom s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu sa tak môžu stať predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné neudržateľné a mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05, III. ÚS 259/2012).

Ústavný súd v medziach takto vymedzenej právomoci preskúmal spôsob a rozsah odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol vo svojej ústavnej sťažnosti, nezistil taký výklad a aplikáciu zákona č. 87/1991 Zb., ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s označenými základnými právami podľa ústavy a medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách. V napadnutom rozhodnutí najvyšší súd predovšetkým vyslovil právny názor k základnému sťažovateľom nastolenému problému (t. j. či došlo, alebo nedošlo k naplneniu účelu vyvlastnenia), poukázal na to, akými zákonnými ustanoveniami a tiež úvahami sa riadil a aké zistenia ho viedli k vyslovenému právnomu názoru. Na podporu svojho názoru použil komparatívnu metódu výkladu právnej normy s použitím zodpovedajúcej súdnej judikatúry. Podľa názoru ústavného súdu postup najvyššieho súdu preto nemožno označiť za svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený a takisto z neho nevyplýva taká aplikácia všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorá by bola popretím jeho podstaty a zmyslu. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neopodstatnenosti či arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. V dôsledku toho ústavný súd konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu spochybňovať závery napadnutého dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu, a preto nie je oprávnený a ani povinný jeho postup a zdôvodnenie nahrádzať svojím právnym názorom. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že v dovolacom konaní pred najvyšším súdom nemal rozhodovať JUDr. J. K., ústavný súd uvádza, že sťažovateľ túto časť sťažnosti žiadnym relevantným spôsobom neodôvodnil, a keďže nesplnil požiadavku podľa § 20

ods. 1 zákona o ústavnom súde, ústavný súd nemal dôvod bližšie sa zaoberať touto námietkou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. októbra 2013